

Soča

izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogom „Primorac“ in „Gospodarski List“ vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom posiljan:

Vse leto . . . . gld. 4:40.
Pol leta . . . . 2:20.
Četr leta . . . . 1:10.

Za taje dežele takole več, kolikor je večja poštnina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim narodnikom naravnino znamo, ako se oglaša pri upravnitvam.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dajih ob enem z ravnimi (na par) „Sočinišči“ številkami.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kedare je v petek praznik, izdeje listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

Naš notranji politični položaj

Ko je grof Taaffe dal na govor princa Schwarzenberga znani odgovor, kateri je silno razdražil nemške levitarje, zrušila se je nakrat gnjila tronoga večina in grof Taaffe je ostal v manjšini. To se je videlo posebno pri glasovanju za dispozicijski zalog, kateri je poslanska zbornica odklonila.

Po tem dogodku grof Taaffe ni imel več potreba večine, brez katere ne more vladati. Pri tedanji napetosti bi se utegnilo pripetiti, da bi za dispozicijskim zalogom bila odklonjena še marsikaka točka, ali pa tudi ves proračun, kar bi dalo povod bodisi ministrski krizi, ali pa razpusta državnega zborna. Ministrske krize ne marajo tisti krogi, ki stojijo nad vlado in Taaffejem, kateri uživa popolno zaupanje; od razpusta državnega zborna si pa nihče ne more kaj boljšega obetati nego je zdaj, pač pa bi se utegnilo pripetiti, da bi grof Taaffe imel v novi zbornici še manj trdne zaslombe nego je imel v sedanji. In kaj potem?

To je bil uzrok, da je vlada ustavila razpravo o državnem proračunu za l. 1893. in da je predložila zbornici zakon o takozvanem „proračunske provizoriju“ na tri mesece, to je zakon, po katerem sme vlada začasno (tri mesece) polisati davke. Toda zbornica je skrčila vladi to pravico le na dva mesece; do konca februarja mora biti torej proračun dovoljen, ako ne, bo vlada morala zopet izposlovati od zbornice tako nadaljnjo začasno pravico.

Vsaka vlada mora gledati, da si vsaj za neobhodno potrebo državnega proračuna dobi večino, sicer je večno v nevarnosti, da državni voz obtiči v blatu, da ne more ni naprej ni nazaj, kar mora vsakej vlasti v ustavnih državah omajati stališče.

Pri nas v Avstriji sicer nimamo take ustave, kakoršne imajo drugod, recimo tudi na Ogerskem, a kar je imamo, to si pokvarimo sami, to spravijo v nič om žalostni odnošaji, kakoršne opažamo v našem državnem zbornu, v tem slovečem sredaje-evropskem — luogo di traffico.

In to tržišče pozna najbolje grof Taaffe, ki trguje na njem z najboljšim uspehom že trinajst let, kajti znal si je pomagati doslej se iz vseh zagat, v katere je zabredel v teku svojega — „durchfretovanja“. Takó smo bili vsi prepričani, da bo Taaffe vladal tudi brez dispozicijskega zalog, ne da bi pri tem treple one živalice, ki pridno zobjejo iz tega državnega korita, in da si bo znal na kak način zopet prido-

biti za „durchfretovanje“ potrebno večino. Glavna skrb mu je bila, da bi potražil levitarje, kar pri sedanjih razmerah ni pretežavna reč. Vsaka stranka v državnem zboru ima nekaj idejalov, za katere se bojuje, kateri jo nandušujejo in vodijo, le nemška levica nima nikakega pravega vodilnega idejala, ake nočemo gospodarjevost in pohlepnost po ministrskih sedežih in visokih službah tudi idejal ali vodilno načelo imenovati. Levitarškim voditeljem, ki včasih uprav terorizirajo svoje somišljence ter le s terorizmom vzdržujejo disciplino, treba nekaj zagotoviti ali vsaj obljubiti, pa je zopet mir za nekaj časa. Ako Taaffe pozneje ne more ali noče izpolniti svojih obljub ali zagotovil, že najde izgovor, da se otrese sitnežev za nekaj časa, Ako mu ti malec pokažejo svoje zobje, začnou se z njimi nova pogajanja, cela komedija začne lepo „da capo“ in med tem Taaffe prav zanimivo — „durchfretuje“. Taka je slika naše nepopolne politike v Avstriji, a temu je krv v prvi vrsti naš parlament, katerega ugled in veljava sta že danovo padla pod ničlo, da ga prav nič ne poštovajo tisti krogi, katerim je že žal, da imamo ustavo, že tudi le — na papirju.

Tudi iz one zagale, v katero je prisel Taaffe vsled znane svoje izjave na Schwarzenbergov govor, zna si Taaffe pomagati. Nemci so postali zopet krotki in so voljni podpirati pod nekim pogojem Taaffejevo vlado, o kateri so se nedavno trdili, da je najslabša, kar jih je kdaj bilo v Avstriji.

Ko je namreč v zadnji seji pred prazniki Plener zahteval jasen program, pokazal je Taaffe vsaj navidezno takoj svojo dobrohotnost nasproti Plenerjevim željam. Sestavo takega programa izročil je Taaffe ministru baronu Gauču, torej najboljšemu prijatelju levitarjev; s tem si je Taaffe že na pol pridobil levitarje.

O tem najnovejšem programu, pod katerim bi se imela ustanoviti v državnem zborni tista večina, dohajale so kaj goste in raznovrstne novice. Ako bi bili lahkovni in strahopetni, moral bi se zlasti mi Slovenci kar tvesti od strahu in jeze, kajti mi smo po priliki ona žrtev, ki bi padli požrešnim teotonom v grlo kot koncesija za njih uslogo, katero naredě vlasti onega grofa Taaffeja, kateremu smo prav mi najpožrtovane in najceneje služili. Ne bomo navajali vseh govorov, ki so dohajale o dogovorih grofa Taaffeja s Plenejem, Jaworskim in Hohenwartom, le to naj omenimo, da so te novice ugajale našim nasprotnikom. V sredo pa je vlada oficijelno razgla-

sila, da je razposlala načelnikom treh velikih državnozbornih klubov načrt programa in povabilo, da bi došli naslednji dan, t. j. učeraj 5. t. m., na pogovor.

Kaj so sklenili ti može učeraj, tega seveda mi ne vemo. Prepričani pa smo, da na podlagi takega programa, kakoršen se z Dunaja trobi po svetu, se voditelji največjih strank nikakor niso mogli sporazumeti. Ako bi bili pa vendar kaj pozitivnega sklenili, ne smemo pričakovati, da se to tudi izvrši, kajti predsedniki klubov še niso klubni, a v teh, kakor je znan, vladajo takši različni mnenja in stremljenja, da jih ni takšo lahko pod kakoršnjim količ pogoji spraviti pod en klobuk.

Kar se tiče slovenskih poslancev, upajmo, da bodo znali varovati svoj ugled na zgoraj in na zdolaj in da bodo vedeli, kaj od njih zahteva národná žast in korist.

Uverjeni smo, da vsa ta pogajanja so le tolike važnosti, v kolikor so grofu Taaffeu potrebna za politiko — „durchfretovanja“, saj nekaj stalnega je pri sedanjih razmerah bržkone le — pium desiderium.

Mi Slovenci, mi avstrijski Slovani pa zaupajmo Bogu in sebi, pa se nam ne bo treba batiti nikakih dogovorov in pogajanj brez nas, niti proti nam. Bog in narod!

DOPIS I

V Gorici 28. decembra. (Zoruttova slavnost v Gorici). Koliko kokodakanja, pa tako malo jaje! Bi se lahko reklo o Zorutti-jevi slavnosti, katero je preteklo nedeljo uprizoril v Gorici neki ad hoc ustanovljeni odbor furlanskih patrijotov pod pokroviteljstvom mestnega zastopa. Velikanski plakati so ozanjali po mestu in po celi Furlaniji velik naroden praznik; ognjeviti pozivi slavnostnega odbora so vabili prebivalstvo vseh občin naše Furlanije, naj se v ogromnem številu udeleži napovedane slavnosti, katera bo mogočno vplivala na bodočo osodo mesta in dežele; Gorica se je proglašala kot glavni kraj cele Furlanije in pri tej slovesni priliki bi bila imela osvetliti svoje lice. In da bi slavnost postala tem veličastnejša, spojili so z Zoruttijevim stoletnico odkritje spominske plošče na hiši, v kateri je baje živel in morda umrl goriški zgodovinar Karol Morelli. Častitljivi imeni: ono slavnega furlanskega pesnika Petra Zorutti, che le stat piardut un anel d' aur. Cui che lu ja ciatut, che lu puari al Municipij, ciapara un biel regal. — in enako. — Danes je ostalo bobnanje pri starem, oklicuje se pa vse v čisti florentiščini. To je sicer nekak napredek, a ob enem najjasnejši dokaz, da mestni zastop sam nikakor ne priznava, da bi bilo prebivalstvo Goriškega mesta furlansko narodnosti, najmanje pa, da je mesto glavni kraj Furlanije.

In to smo videli, tega smo se prepričali preteklo nedeljo.

Menili smo, da bo cela Furlanija preplavila Gorico, a mesto tega bilo je vse mirno in skoro bolj tiko kakor po navadi. Deležba pri vseh delih obširne slavnosti je bila revna in mrzla. Kakor smo pozvedeli z zanesljivega vira, ni bil deželni odbor oficijelno zastopen, menda ker se ni hotel deležiti strankarske demonstracije, in storil je prav; in ljudsca tudi ni bilo od nobene strani. Goriške gostilnice in kavarne niso prav nič občentile nasledkov Corrierorega bobnanja in kričnih plakatov. Skromni furlanski poziv, kateri je ta dan v Šaljivi

PODLISTEK

Dr. Fran vitez Močnik.

Kateremu Slovencu in Avstriju sploh, ki je obiskoval ljudske ali srednje šole, ni znano to ime? Zapaziš ga na vseh računih ljudskih in srednjih šol, in to ne le na Slovenskem, ampak tudi med drugimi avstrijskimi narodi. Še več, ime Močnik je znano še dalet za avstrijskimi mejami.

In kdo je bil dr. Fran vitez Močnik? Bil je sin preprostega kmeta iz Cerknega, tedaj ožji naš rojak. Cerkno služi sploh po velikih talentih, dobrih in slabih; med prve prišel je Fr. Močnik. Porodil se je l. oktobra l. 1814, ter preživel mladostna svoja leta v rojstnem kraju, kjer je obiskoval tudi ljudsko šolo. Že tu je moral izkazati svojo bistro glavico, kajti inače ne bi bilo lehkovo verjetno, da bi ga bili malopremožni starisci odpeljali v Ljubljano z namenom, da bi tam nadaljeval svoje nauke. Cerkno je bilo namreč tačas ločeno od ostalega dela naše dežele; cestne zveze ni imelo niti s Tolminskim niti z Gorico, kakor dandanes, niti s kakim drugim mestom. Le po kakih stezah prišel si iz onega kotla. Vendar pa je bila krajevna zveza ugodnejša z Ljubljano nego z Gorico, zato je šel naš Fran tudi v Ljubljano na gimnazijo ali licej, kakor se je tačas gimnazija imenovala.

V Ljubljani dovršil je srednje šole z

izvrstnim uspehom, tu položil temeljni kamn svojemu blagovitemu delovanju. V tistem dobi pončeval je namreč v Ljubljani matematiko izvrsten in navdušen matematik Schulz pl. Strasnicki, ki je razumel tudi navdušiti mladino za svoj predmet.

Od todi napotil se je naš France v Gorico, da bi stopil v semenišče ter se posvetil v prvi vrsti duhovskemu stanu. Res je tudi dovršil vsa štiri leta v goriškem semenišču, a ker je bil še premlad, čakati bi moral na mašnikovo posvečenje še nad leto dñij. Zato je sprejel med tem mesto učitelja na goriški realki, ki je tačas bila spojena z učiteljko. Tu je poučeval štiri leta, in ni nam znano, zakaj je v tem opustil svoj prvotni namen in se ni dal posvetiti v mašniku. Poleg poučevanja delal je že tu na znanstvenem polju, kajti l. 1839. objavil je učeno razpravo o „numeričnih jednačbah“, ki je izšla na Dunaju; l. 1840. je pri postal po strogi izpitih na grškem vseučilišči doktor modrostovja. To je opozorilo načnega ministra na našega učenjaka, katerega je poklical l. 1846. na tehnično akademijo v Lvov. Tri leta kasneje imenoval ga je isti minister profesorjem na olumuškem vseučilišču.

Toda že l. 1850. poslal ga je naučni minister grof Thun v Ljubljano h kranjski deželni vlasti kot šolskega svetovalca in poročevalca, kjer je deset let tako uspešno in blagovito deloval na šolskem polju. Močnik je povzdrignil šolstvo na Kranjskem v takih meri, da se ga bode Kranjska vedno hvaležno spominjala; predalec bi zašli, ko

bi hoteli to delovanje našega rojaka le približno opisati.

Koncem l. 1860. prišel je v jednaki lastnosti k namestitui v Gradec, kjer je postal kasneje deželni šolski nadzornik. V Gradcu poslovenil je do l. 1871. in ko je pričela doba divjega liberalizma tudi na šolskem polju, zapustil je Močnik svoje mesto ter bil na lastno prošnjo upokojen.

Kako uspešno je bilo delovanje našega rojaka na šolskem polju, razvidi se že iz tega, da ga je — sinu preprostega kmeta — presv. cesar l. 1862. odlikoval s Franc Jožefovim redom ter ga povzdrignil l. 1871. v plemeniti stan, podelivši mu red železne krome tretje vrste.

A v pokolu naš rojak ni miroval, delal je nemino in neutrudljivo dalje na znanstvenem polju. Sestavil in priredil je matematične knjige za vse zavode avstrijskih ljudskih in srednjih šol, pilil, popravljil in zboljšaval je že izdane knjige ter v sled svoje učenosti in praktičnega razuma nredil vse tako, da mu ni bilo para ne med avstrijskimi ne med nemškimi strokovnjaki.

Ta pa tam se je uvelja kaka računica namesto Močnikove v kak zavod, toda le za malo časa; kmalu je zopet izginila ter se nadomestila z Močnikovo. Reči smemo, da je nadkril na tem polju vse učenjake ne le v Avstrijampak tudi zunaj njenih mej.

V dokaz Močnikove plodonosnosti na polju šolskih knjig naj omenimo, da so l. 1892-93 v rabi njegovi proizvodi na avstrijskih srednjih šolah v nemščini v devetih, v laščini v osmih, v hrvaščini v petih, v

Oznanila

in „postanice“ plačajo se za štiristopno petit-vrstno:

8 kr. če se tiskajo 1 kras.

7 " " " 2 "

6 " " " 3 "

Večkrat — po pogodbi. Za večkratne črke po prostorn.

Posamečne številke dobivajo se po poštništvu bakarnah v Nunski in Šolski ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvo, uročina in reklamacije pa upravnitvam „Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnitvo je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II

1893

Gorizia

7.1.1893

1893

Gorizia

7.1.1893

Gorizia

obliku vabil "Gurizans e furians" na drsaliste, je imel sijajen uspeh v primeri z enim, ki ga je doživel il "Comitato per le feste Zorattiane" z svojimi plamtečimi pozivi. Pomenljivo je, da so gorški prepeličarji razvijali pri celi slavnosti posebno živahnost, kakor bi bili oni njeni pravi uzočitelji in očetje.

V salonski opravi, s cilindri na glavi so švigelj okoli po mestu, da je človek, kateri ni vedel, kaj se ta dan godi, lahko mislil, ja praznuje Izrael svojo veliko noč.

Mi se nismo iz razumljivih uzrokov deležili posameznih dejanj Zoratti-Morelli-jeve slavnosti, a mimo gred smo videli "Za mesnicami", ko se je odkrivala zgodovinska plošča na Bassa-vi hiši, da je bilo med malo zbrano množico več židov, kakor ljudij. Pri godbi ob 2½ popoldne je bil Travnik nenavadno prazen in zrečer ni bil pri slavnostnem koncertu v gledišči več poslušalcev, kakor pri navadnih kolikaj zaničivih enakih zabavah (nekaj nad 500 oseb). Slavnostni banket za 70 do 80 oseb(!) je bil v nemški gostilni "Pri pošti" pod firmo "Deutscher Radfahrer Bund", kjer si je zbrana gospoda nekda prav temeljito pokvarila turšanske želdeče z nemškimi jedami. Neki odličen videnski gost je slavnostnemu odboru v dobro opoprani napitnici povestil, kar mu je šlo. In somma fiasco su tutta la linea. Favetti je umel — zdaj so židje prevzeli njegovo vlogo. Srečna Gorica!

In Hrd, 3. jan. — Veseli me, da ste z novim letom upeljali tako važne spremembe pri "Soči". Dokler živite tača in nevesta pri eni hiši, redje prvi "starci", drugi "mladi" a po smrti "starci" izgubi se to razločevanje v imenu, izgubi se spomin na prepir, in v hiši vlada mir.

Naj bi zavladal tudi v hiši goriskih Slovancev — v tej ozki naši domovini — bratovski mir! Izbrisati naj bo spomin na prepir! Bodimo vsi "bonae voluntatis!"

Novi list "Primorec" bo ustrezał manj premožnim, ako bo, kakor celovski "Mir", donašal tudi politične novice in kratkočasnice. S tem dodatkom pridobi "Soča" na prostoru za tehtne razprave in vsled tega tudi veljavnost. Treba pa, da sode lujejo vsi rodoljubi na Goriskem, ker le v slogi je zadostna moč — za brambo "vere, doma in cesarja".

S trojko razdeljiva letnica (1893) naj pod trobojico zdjedini vse!

A. Ž. Gradenski.

Dodatek uređništva. — Prav hvaležni smo Vam, častiti gospod dopismik, da s takò lepimi besedami vspodbujate na složnost in edinstvo. Prav umestne so tudi Vaše besede, s katerimi vspodbujate vse rodoljube na sodelovanje pri naših dveh listih. Naj bi padle Vaše rodoljubne besede na rodovitna! Priporočamo se Vašemu spremnemu presetu tudi v prihodnje!

Šempas, 1. januarja 1893. — Naše "Bralno društvo", ki je nekaj časa dremalo, se je preordilo ob novem letu. Stari tdi se si začeli pridruževati nove in vsi skupaj so si na novo leto volili novi odbor in novega predsednika. Z vsklikom je bil predsednikom voljen naš č. g. župnik Bi. Grča, ki je volitev vspreljel in objavil svojo pozornost in skrbljivo naklonjenost bralnemu društvu. Odbor je dobil tudi nove moč v osebi bl. g. učitelja Beleta. Novi odbor je imel prvo sejo precej po občnem zboru in je uredil najnjoša opravila.

Učeraj in danes burja premeta sneg, kakor da bi ne bili več na Vipavskem.

Osepnican pri otrocih se pridružuje pogostoma še plučnica, ki smrtno zalezuje mlado življenje otrok.

Pri nas vsi odobravamo mirno pisavo "Soče" in nas veseli, da je "Nova" odpričila vidni znak razkola, ter postala zopet stara — Soča, kakoršna je do konca oktobra 1889. hodila med svet.

Iz Oseka pri Šempasu, 1. decembra. — Odhajajočemu iskrenemu prijatelju, vremenu učitelju in narodnjaku g. Karolu Mlekužu sledeče vrstice:

S svojim prijaznjim vedenjem za Svojega osemletnega službovanja v Oseku udomačili ste se pri nas takò, da se težkim srecem ločimo od Vas. Prijazni sta bili z vsakim, otročice naše pa ste ljubili in skrbeli za nje kot pravi oče; otroci naši so se krvavečim srecem ločili od Vas. Tudi majhni otročiči, ki niso še za šolo, katere ste prijazno nagovarjali in jih spodbujali k srčnosti, so se vselej veselili, kakor bodo mogli iti k Vam v šolo. — Naravno, da smo se neradi uklonili visji zapovedi ter pustili Vas iz svoje srede. Ker pa se naše želje niso uresničile, da bi Vas mogli ohraniti za vselej v naši vasi, dovolite nam, da Vam tem potom voščimo vse dobro ter da klicemo: Bog Vas živi v slovenskih Brdih!

Konečno nazajam ostalim gg. čitateljem "Soče", da smo pri zadnji skupni družbi z gospodom učiteljem za slov zložili v korist "Sloginum" zavodom v Gorici 5 gld. 12 kr.

O b Č a n

v imenu mnogih drugih.

Iz Tolminca, 1. januarja. — Dne 27. decembra vršil se je občni zbor naše Čitalnice. Navzočih je bilo celih 13 društvenikov. Vsled neveselih razmer v Tolmincu hira in umira čitalniško življenje, kar se je splošno poudarjalo,

Navzoča trinajstorka izročila je vodstvo Čitalnice sledečim gospodom: Dr. Henrik Tuma, sodnijski pristav; Ljud. Kacafura, župan; Matej Ivančič, kapelan; Andrej Vrtovec, posestnik in učitelj; Avg. Berlot, vodja zemljiških kajig; Ant. Tuzulin, trgovec; Oskar Gabršček, gostilničar.

Odbor se je sestavil takó-le: Dr. Tuma predsednik, Andr. Vrtovec tajnik, Ant. Tuzulin blagajnik, M. Ivančič knjižničar in podpredsednik, Ljud. Kacafura in Avg. Berlot odbornik.

Tudi novi odbor ne bo mogel veliko storiti za napredok naše Čitalnice, dokler se podpirajoče in razjedajoče razmere v Tolminu ne zboljšajo — v kar pomozi Bog!

Pri občnem zboru naše mlaðe ženske podružnike družbe sv. Cirila in Metoda izvoljeno je bilo naslednje načelništvo: Predsednica gospa Ivančičeva, denarničarica gospa Vrtovčeva, tajnica g.čna Amalija Juvova, in odbornice gospé Kovacičeva (od Sv. Lucije), Ilka Devetakova, Alojzija Preslova in gospa Premersteineva.

Načelništvo je razvilo prav živahnost delavnost, nabirajo društvenice v Tolminu in po okolici. Dosej so jih nabrale že nad 300, med temi vedno podprtne Očitna hvala in polvala požrtovalnim gospem in gospodičnam, ki tudi v nengodnih razmerah takó uspešno delujejo za razvitek naše vrle ženske družbe. Živilo!

Iz Boča, 3. januarja. — Naša Čitalnica imela je 27. dec. svoj občni zbor. Z vsklikom se je zopet potrdil vse prejšnji odbor, namreč: predsednikom Fran Pečenčem, podpredsednikom dekanom Ivojem, denarničarjem davorški pristavom Jurijem Šubićem, tajnikom učiteljem Adolfom Komacem, odborniki so pa župan Sulim, nadučiteljem Bratina in nečiteljem Bogataj. — Naša Čitalnica drži se dobre.

Naše "Olepševalno društvo" imelo je na Silvestrovo pusto domačo zavaro s tombolo, godbo in petjem. Društvena denarnica je dobila pri tej priliki 25 gld. čistega dobička.

Cez praznike smo imeli lepo suho vreme, dasiravno je mraz hudo pritiskal. Učeraj je padel prvi sneg, danes pa takó razsaja, da se človek boji izpod strehe. Pošto je ustavilo na obe strani.

Iz okolice Ljubljanske, 25. decembra. (C. kr. kmetijska družba kranjska). — Naša kmetijska družba se je zadnje čase kaj lepo in veselo razvezetela v veliko korist našega ubogega kmeta. Ne le gledé na svoje vsestransko delovanje, ampak tudi gledé na vnedno večilo udov, kateri se se dan na dan oglašajo in sicer večinoma iz kmetijskega stanu, kar je veselo znamenje, kajti ako se za podjetje ne bode zanimali oni, komur je v prvi vrsti namenjeno, gotovo ono ne doseže nikdar svojena namena. Naša kmetijska družba je gledé udov v primeri prebivalcev najstevilnejša v širnej Avstriji, to je najboljši dokaz, da se ljudstvo zanima za ujo. Najbolje o tem priča statistika udov in denarno poslovanje družbeno. Leta 1882. je imela družba le 470 udov in denarnega prometa 16.864 gld. Leta 1890. je štela vče 1472 udov, denarnega prometa je bilo to leto 124.616 gld. Ob letošnjem občnem zboru pa je štela družba že 2085 udov, katerih število je upati, da naraste do 1894. leta — ko bo kmetijska družba slovesno slavila svojo 125-letnico — gotovo do treh tisoč. Te številke pač pričajo dovolj glasno, da se naša kmetijska družba veselo razvija v prid kmečkemu stanu. — Izvrstno je tudi uredovano, družbeno glasilo, "Kmetovalec" s prilogom "Vrtnar", za kar gre čast družbenemu tajniku, gospodu Gustavu Pirču. "Kmetovalec" dobil je tudi letosno leto dovršenejšo obliko, ker so se ločila oglašila od navadnega berila. Ud kmetijske družbe kranjske more počati vsakdo, kdo plača o pristopu 4 fl. in sicer 2 gl. pristopnine in 2 gl. udnine za celo leto. Za 2 gld. torej dobiva skozi celo leto list "Kmetovalec" ter štiri lepa požlahtijena sadna drevesca brezplačno. Polg tega ima pravico v malih oglasih naznaniti brezplačno, ako želi kaj kupiti ali prodati. Polg teh koristij trudi se odbor kolikor največ mogoče, da postreže svojim udom z raznimi nasveti v "uprašaajih in odgovorih".

Želite bi torej bilo, da bi se apisali v to družbo vši premožnejši gospodarji, posebno oni, kateri imajo še dovelj prostora, kamor naj bi nasadili sadnih drevesec, kateri bi dobili kot udje tako rekoč v dar. Končno je za letos svoj zadnji dopis, voščim vsem braćem "Soče" srečno in veselo novo leto, v katerem se bomo še velikokrat srečevali v predelih tega cenjenega časopisa, Vam g. urednik pa želim, da bi trdno vstrajali v težavnem Svojem bojevanju ter da ti se Vas domislili v svi Vaši pozabljeni naročniki, ter Vam dali, kar je Vašega.

Iz bladne sredine slovenske kličem "Na svitajelj" v novem letu 1893.

"Krivčev."

Iz Begunj nad Cerknico, 28. dec. 1892. (Bolezni; vrl šolski prijatelj, vodovod, cerkev in sota).

V zadnjem številki cenjenega Svojega lista ste poročali, g. urednik, da razsaja tifus ali legar po nekod na Kranjskem, posebno v logaškem okraju. To je žalibog gorenica. Tudi v Cerknici je razsajal legar.

Vsled česar je morala sv. firma za letos izstatiti. Iz Cerknice pa se je prepisala bolezni na Menišjo; takò se zovejo Begunje in k njim pripadajoče vasi. Najhuje je bolezni razsajal v Selščku in v Topolt. Zaradi tega otroci iz Selščka in Topola niso smeli pohajati šole nad jeden mesec. Kruta bolezni je tijala nekoliko mladih žrtev. A zdaj, hvala Bogu, že ponehuje, takò da bodo smeli otroci selški in topolski po novem leta zopet obiskati šolo v Begunjah. Sploh na deželi tako pogrešamo dobril zdravnikov. V Cerknici imamo sicer "ranocelinu", ki je pa zelo drag ter ni naše gore list". Zeleti bi bilo, da bi se slovenski dijaki marljive poprijemali zdravilstva.

Tukajšnji gostilničar g. Fr. Vidrih (brat zagrebškega odvetnika Dr. Vidriča) izvolil je kobarškemu rojaku g. Ign. Gruntarju, c. k. notarju v Logatu, sveto 188 fl., da jo porabi po svojej previdnosti v dobrodelne namene. Velecenjeni rodoljub in žolski prijatelj g. Gruntar je na te podaril gori omenjeno sveto tukajšnje šoli dojčivši, da se 140 g. porabi za šolsko knjižnico, 48 g. pa za šolski vrt. Vsled tega blagodarja žolske darila bodo možna za tukajšnjo šolo oskrbeti omare za knjige ter naročiti vse one primerne knjige za mladino, katerih begunjska šola še nima. Vsa čast in hvala gospodoma Vidrihu in Gruntarju! Sploh je poslednji velik prijatelj šole in našega kmetijskega ljudstva. Bog živi!

Kakov vse kaže, utegne Begunje dobiti k letu vodovod, kar bi bilo najno potrebno, ker niti šola niti župnišče nimata pri hiši kaplje vode. Treba jo je donašati iz potoka "Čertnica" pod vasjo. Polagoma bodo tudi treba misliti na razširjevanje tukajšnje pretesne cerkve in šole.

Toliko za danes, g. urednik! Ako Vam drago*, oglašal se Vam boste se Vaš verno udani:

"Meniševski samotar".

* S takimi dopisi nam jako ustreže. Dopisi naj bodo kratki, a jedruti, brez uvojov in razprav, ker prostor nam tega ne dopušča. Uredni.

jako nezadovoljno; demonstracije so na dnevnem redu in izgredi nikaka redkost več. Zdaj more se reči glede Belgije, da kuha vlada vedenju svojo juho na vulkanu.

Francoska kriza. — Francoska zbornica se še ni sešla in že se čujejo glasovi o novi ministerski krizi. Mej ministerskim predsednikom Ribotom in pravosodnim ministrom Bourgeoisom nastal je baje razpor. Popod mu je naraven: v ministerstvu sedle moži različnih nazrov in kakor v zbornici in v vsi deželi, tak se boré tudi v ministerstvu oportunisti in radikalci za prevlado. Ko je ministerski predsednik Ribot izpostavljal v zbornici, da je ta preiskovalni enketi odrekla pravice sodnika, hitel je pravosodni minister Bourgeois izročil tej enketi sodne zapisnike ter tako dejanski ovrgel zbornični sklep. Taka in jednaka, iz načelnega nasprotnega izvirajoča dejanja so, kakor samo po sebi umevno, pač taku, da morajo prej ali sledi uzočiti krizo.

Domače in razne novice

Zarednikom. — Ker se bodo kmalu tiskali naslovi, prosimo vse svoje gg. naročnike, da bi nam naznali, ako želé kački sprememb v naslovih.

Dalje prosimo svoje n o v e naročnike, naj bi blagovoliji vselej izrecno povedati, da so n o v i , ker dragače nar. iskanje uzoči le nepotrebno zamudo časa, katerega nismo na ostajanje.

Še bolj pa prosimo svoje stare naročnike, ki za letošnje leto še niso poslali načrte, ker točno misliti na razširjevanje tukajšnje pretesne cerkve in šole.

Toliko za danes,

drago*,

ogašal se Vam boste se Vaš verno udani:

Politični razgled

Mladočehi med sabo. — Veleno

in vedno prihajojo v nemških in staročeskih listih na dan poročila o nedobji med Mladočehi. Toda tem veden so Mladočehi celno oporekali. — Toda znamenja kažejo, da ima poročila niso bila ozeta kar iz zraka. V mladočeskem taborju je dolej skup zmednih tiskov raznovrstnih žičljic, katerih nikakor ne bo mogoče obdržati pod eno samo zastavo. Kmečka (selška) stranka se hoče nekako osobojiti ter hoditi svoja pota; realisti so se pošli pridružili Mladočehom, sicer bi bila narodna razburjenost edel znane "sprave" tudi ne popihnila s politične pozorišča; med ostalimi Mladočehi pa so nekateri bolj zmerni, drugi zopet skrajno radikalni možje; med njimi imamo mnogo židov, pa tudi veliko prisemnitov. Kakor vzdržati elinost v takih razmerah? Ni mogočel — Radikalnejša skupina pod načelstvom Vašatij je začela je izdajati celo poseben list, "Narodni Listy" včasih oster polemizirajo s "Časom", ki je glasilo realistov. Prejšnji leten je pa bila doželnoborška volitev v Plznu, pri kateri so bili Mladočehi razdeljeni v dve stranki; prav Mladočeh je dobil komaj 553 glasov, realist Schwarz pa 1420. — Realisti bi bili pripravljeni pod ugodnimi pogoji obnoviti staro desnico, ostali Mladočehi pa nočajo o tem nč slišati.

Nemška vojaška predloga. — Nemški cesar se je oddolno izrekel za vojaško predlogo in tudi dodal, da nikakor ne trpi, da bi se vojaški krogli o njej neugodno izražali. Splošno se sudi, da je s tem cesar napovedal razpust državnega zbora, če ne obvejla vojaška predloga nepremenjena. Listi vseh bare so vselej tega zelo razburjeni, nikakor pa ne bolj naklonjeni vojaški predlogi, kakor prej, narobe, celo tiste stranke, ki so bile pripravljene podpirati vlado vsej deloma, zdaj vso star temeljito premisljajo in vse kaže, da vojaška predloga vzlič vsemu pritisku ne obveja.

Bolgarija. — Predno se je bolgarsko sobranje posetovalo o premembri ustave, zahvalil je bolgarski eksarku, kateri bi imela določiti, ali bdi dovoljeno, da se vzgoji nadškof Koburžanov v katoliški veri ali ne. Eksark je poverjal, da to ni politično, ampak cerkveno upravljanje in da pravoslavna cerkev nikakor ne more odobriti, da bi bil vladar pravoslavne dežele katoliške vere. Stambulov je zahteval eksarkovo krakto in dolčno odklonil. To je užrok nenavadnemu razburjenosti med bolgarsko pravoslavno duhovščino in porok nemškemu Koburžanu in Stambulovu malo prijaznemu gibanju.

Revizija belgijske ustave. — Belgijska vlada razglaša načrt za revizijo ustave. Kakor se je slutilo, je ta načrt res izdelan po reakcionarnem zmislu in nikakor ne ustrezza željam prebivalstva. Zlasti trda je doloba o aktivnem volilskem pravu, kjer po vladnem načrtu more bit

Hilar. tiskarne Prinčič 2 gld. — Ant. Koren v G. 1 gld. — Blažen Fr. v G. 1 gld. — Vodja Lenardič 1 gld. — Jož. Bajc v G. 5 gld. — Fon Ant. 1 gld. — Prof. Bežek v G. 1 gld. — P. B. v G. 2 gld. — Prof. Ferd. Seidl 1 gld. — En dobrotnik 3 gld. — Iv. Soprano v Šmartnem 1 gld. — J. Katnik v G. 2 gld. — V Dol. Vrtojbi pri gosp. Karolini Saunig-ovi je na dan novega leta nabraala neka plavolska od rodojavnih pevcev in drugih radiodarnikov 2 gld. 10 kr. Vrtojci se vredno pridružujejo našim dobrotnikom. Živil! — Miha Strukelj, vikarji v Čezsoči, 2 gld. — Matko Kante v Sežani kot odkupnino od novoletnikov voščil 1 gld. Ivan Resman na Nabrežini kot odkupnino za voščila v Gorici 50 kr. — Helena Komac, Bolčanka stanjuča v Ljubljani 1 gld. — Ivan Dugulin, župnik v Ajdovščini, 3 gld. — Iv. Ravnar, učitelj v Temnici, 1 gld. — Ed. Strekelj, kapl. v Rihembergu, 1 gld. 80 kr. — Marička Kopačeva v Kobaridu nabraala pri zboru tamošnje Čitalnice 6 gld. 50 kr. — Na peči pri Žganu v Kobaridu zložili prijatelji slov. mladine v G. 1 gld. 30 kr. — Martin Strukelj v Šempasu 1 gld. — Volčanski župnik Fr. Luznik postal po dr. A. Mahniču 5 gld. — I. C. v S. 12 gld. — V veseli družbi v Prvačini 6 gld. 24 kr. — V veseli družbi pod „kaminom“ pri Fr. Mariniču v Kojskem 1 gld. 50 kr.

Za podružnico sv. C. in M. poslal je Fr. Bunc v Komnu 1 gld. namesto voščil za novo leto.

Občni zbor „Goriške Čitalnice“ vršil se je v četrtek ob 6 zvečer. Predsednik g. Ant. Šantel pozdravil je pavzocene društvenike ter omenil, da naša Čitalnica dovršuje letos trideseto leto svojega življenja. Toda dandanes stoji Čitalnica na mnogo boljšem stališču nego s početka, ko je bilo v društvu mnogo tujega življa, kar se je videlo zlasti pri plesih, ko se je več lažki in nemški govorilo nego slovenski. Med pevci pa so bile take osebe, ki so danes naši najhujši narodni nasprotniki. Dandanes pa je Čitalnica čisto narodno društvo. Trideset let je mnogo! Nobeno drugo društvo se ne more ponosati s tako starostjo. Čitalnica je veliko storila za napredok narodne zavesti v Gorici. Zato moramo biti hvaležni možem, ki so jo ustavili, ker so dobro vedeli, kaj nam je v Gorici potreba. Od ustaviteljev živi še danes mož, ki se je visoko popel v javnem življenju. Ta mož je visokorodni gospod Andrej baron Winkler. Ko se je vrnil v Gorico, pristopil je takoj kot pravi plačujoči ud, dasi ima kot častni član vse pravice. Slava vsem ustaviteljem Čitalnice, večen mir onim, ki so že v večnosti. Mi pa okle nimimo se našega prevažnega društva še tesneje, da bo enako in morebiti še uspešneje delovalo tudi zanaprej. Posebno pa delajmo na to, da bi prišli kdaj pod lastno streho.

Na to poročen tajnik o društvenem delovanju v preteklem letu, o čemer smo pri vsaki priliki posebej poročali. — Namesto nenavzočega denarničarja g. Antonu Erženu poroč g. Fajgelj o društvenem denarnem stanju. Dohodkov je bilo 1909 gld. 61 kr., stroškov pa 1784 gld. 84 kf; preostanka v blagajnici torej 124 gld. 77 kr. Društvena bilanca kaže okoli 800 gld. čistega premoženja pogef inventarja.

O nekaterih točkah se je unela prav živahnata razprava. — Na to je bil enoglasno in z vsklikom predsednikom zopet potrjen g. Anton Šantel, blagajnikom pa g. Ben. Poniz; enako je bil z vsklikom potrjen ves stari odbor. — Zbor sklene dalje soglasno, naj se izreče presrena zahvala odstopivšemu denarničarju G. Erženu, ki je veliko let požrtvalno oskrboval izročene mu posle. Zbor je z obžalovanjem sprejel na znanje njegovo odpoved, ker mu vsled naraslih svojih opravkov ni več mogoče izvrševati denarničarjeve neprelahke naloge.

Silvestrov rečer bil je prav živahan v prostorih „Goriške Čitalnice“; udeležba bila je precej številna; mize so bile vse zasedene. Pri kozarcih dobre kapljive razvijlo se je pologama prav veselo življenje, ki je postajalo vedno živalneje, čim bolj smo se bližali novemu letu. — Od časa do časa razveselil nas je improvizovan kvartet z zanimimi narodnimi, znarednimi in umetnimi pesmami. Pa tudi tri možke zboru smo shišali, najbolj je ugajal Försterjev venec narodnih pesmi. — Gospod E. Klavžar je deloval, čitalnični diletanje pa so predstavljali veseloigra „Srečno novo leto“. C. g. Laciha, kapelan iz St. Petre (po rodu Čeh) iznenadil nas je z umetnisko dovršeno igro na glasovir; igral je kake pol ure nepretregoma, a občinstvo si skoro dihati ni spalo; to je bila umetnost, to dovršenost! Goriški Slovenci nismo doslej imeli prilike, da bi se megli sami prepričati, kak glasbeni veščak živi med nami. Naj bi ga slišali še velikokrat! — Po tomboli začela je biti polnočna ura in vsi navzoči so si voščili: srečno in veselo novo leto 1893. Zabava trajala je tudi v novem leta še par ur dalje.

V obče pa moramo reči, da je letošnja Silvestrova zabava zaostala za lausko in prediansko, zasej?

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici imelo je v torek večer svojo nadaljnjo mesečno sejo. Sprejeli so se nekateri novi udje, dolodili časniki za letošnja leto;

denarničar pa je poročal o ngodnem gmotnem stanju tega društva. Ker se je denarničar zaradi svojih opravkov odpovedal, sklenil je odbor soglasno, naj se napiso naš slavljeni pesnik Simon Gregorčič, da bi prevzel in vodil to ne prelahko opravilo.

Gosp. S. Gregorčič je denarničarstvo prevzel in bo počenši z jutrajnjim dnem do nadaljne določbe uradoval vsako soboto od 5. do 7. zvečer in vsako nedeljo od 10. zj. do poldne v društveni bralnici. Ob tem času naj udje nosijo plačevat svoje tednine, oziroma mesecnine ali podpornine ter hidijo po podpore.

Prihodnjo nedeljo od 11. do poldne bo dražba časopisov. Doslej so se časopisi vselej dobro prodajali v druge roke. Kdor želi kak časopis, naj se požuri v nedeljo v društveno bralnico.

Kužige „Malice Slovenske“ za l. 1892. so došle in se dobivajo pri čitalničnem čuvaju M. Koršiču. Poštni stroški znašajo 15 kr. Gg. udje naj bi pri tej priliki plačali tudi letnino za tekoče leto. S tem prihranijo sebi dvejno delo, poverjeniku pa s tem kako ustrezajo.

Goriški Sokol. — Odbor navedenega društva naznana, da je sklenil napraviti v letošnjem predpustu sledče veselice:

1.) Dne 15. t. m. veselico s petjem, deklamacijo, dramatično predstavo in domačo zabavo na glasovir.

2.) Dne 2. februarja redni občni zbor z domačo zabavo.

3.) Dne 14. februarja maskiran ples z orkestrom. Nadalje bodo v predpustnem času vsako nedeljo plesne vaje ob 3. uri po poldne.

Neudje smejo se udeležiti plesnih vaj, le ako si priskrbijo ustavnice, ki jih dobijo pri odbornikih. Natančneji red veselic se razglasiti prihodnji.

Odbor telovadnega društva „Sokol“.

V Gorici, 3. dne januarja 1893.

Iz Šempasa nam poročajo: Onega koščjega tatu, o katerem ste zadnjie poročali, smo zasačili, pa ne vemo še, kje ta lopov staneje; malopridnež pa ni krščen tat, marveč je ves kosmat in se zove — lisica ali pa lisjak.

Pa tudi oni napad, o katerem je govorila zadnja „Soča“, se ni vršil pri Šempasu, ampak blizu Vogrškega.

Tudi v Oseku imajo otroci osepnice, da so morali solo v torek zapreti.

Na novo leto imelo je naše bralno društvo svoj občni zbor. V novi odbor so izvoljeni: predsednik Blažij Grča, podpredsednik Jernej Rajar, tajnik Blažij Grča, podpredsednik Jernej Rajar, tajnik Ivan Batič, blagajnik Jernej Batič, odborniki Miha Batič, Jož. Krašen in Ant. Belč, učitelj v Oseku.

V nedeljo 15. t. m. po blagoslovu bo občni zbor tukajšnje podružnike družbe sv. C. in M., ki je že dolgo spala. Upamo, da bo odslej bolje delovala.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Šempasu. Naprošen od slavnega vodstva družbe sv. Cirila in Metoda s tem prijazno vabim k volitvi novega načelnika. Vabim vse bivše in sedanje člane te podružnice, vabim pa tudi vse druge narodnjake te okolice. Pridite velečastiti in spostovani narodnjaki dne 15. januarja t. l. ob 4 uri po poldne v sobo tukajšnega bralnega društva, da okrepečate podružnico in jej volite načelništvo Šempas dne 3. januarja 1893.

B. Grča
župnik.

V Podmešen na Tolminskem bo imela tamošnja „Kmetijska Čitalnica“ svoj redni letni občni zbor v nedeljo 8. t. m. ob 2½ popoldne v svoji bralnici. Spored določen je v pravilih. Vse g. društvenike vabi k obilni udeležbi — odbor.

Ljubljanski „Slovenec“ objavoval je v soboto na prvem mestu, da: „Beseda naša bo vsikdar mirna, dostenja in odločna“. Toda še v isti številki se je zrepenčil nad nami na način, ki ni niti miren, še manj pa dostenje. Evo, kako ljubezljivo novotetnico so nam poslali v Gorico:

„Salto mortale „Nove Soče“ ob nocem letu“. Muogo skokov in kozolcev smo že vidieli pri jegruljasti „Novi Soči“, a tak salto mortale, kakoršnega napravlja sedaj ob novem letu, je nečuven. — V zadnji številki vabi „Nove Soča“ na naročnino ter javi svetu, da se po novem letu ne bude več imenovala „Nove Soča“, ampak „Soča“. S tem korakom — piše „Soča“ — smo izbrisali vidne sledove takozvanemu razkolu na Goriškem, ki smo ga srečno prestali. Dal Bog, da bi se ne vrnil nikoli več! — Nastopil naj bi torej dnevi mirnega, treznega in složnega delovanja na vsei črti“. Tako „Soča“ z besedo briše vidne sledove razkolu na Goriškem in spodbuja k složnemu delovanju, v dejaniu pa slogi na Primorskem zadaja najocitnejši udar s tem, ker javlja, da z novim letom prične kot zopernik novega „Primorskega lista“ izhajati „Primorec“, prav po receptu „Rodoljuba“ contra Domoljuba, list za prosti narod. Mi ne moremo imeti nesesar proti tem, ako urednik „Soče“ ustvari nov list za prosti narod, a škandalozen je način, kakor to dela. Pod firmo sloga sekaj slogi na Goriškem najhujše rane.

Nadejamo se, da je duhovščina goriška

pripravljena tudi na ta najnovejši napad ter da bo odločno odklonila „vse novoletne poklone“ „Nove Soče“, sedaj samo „Soča“, a vendar z avijačel!

Ne bomo polemizovali, le pa besed v odgovor. Ko je „Slovenec“ naznani, da bo nekje na Slovenskem izhajal „Primorski list“, vedel je par dñij pozneje tudi že povedati, kakor grozno da se „Nova Soča“ trese pred njim.

In vendar ga do danes nismo imenovali, niti kakor drugače omenjali! — Posebno pa se je „Slovenec“ edulj „Narodu“, ki je deljal, da „Primorski list“ be sejal razpor po Slovenskem, češ, saj „Prim. list“ niti izseli, kakor morete kaj takega pisati o njem? Prav! Ko smo pa mi zadnjic naznali svoj novi listič, takoj je planil „Slovenec“ scepem po nas, češ, da „Primorec“ bo zopernik „Primorskega lista“ po receptu „Rodoljuba“. In „Slovenec“ pisari vse to takov zvito, kakor da se vse to čita v našem listu črno na belem in da on le povzema naamen „Primorcu“ iz „Soče“. Ali je pošteno tako zavijanje in slepljenje onih, ki „Soče“ ne čitajo? Naš način, pravite, kakor smo ustavili „Primorcu“, je škandalozno? Ako se „Slovenec“ drzne „Sočo“ imenovati zavijajo, kaj naj bi mu mi vrnili, da bi prav imenovali njegovo ravnanje?

Ustanovili ste „Primorski list“, da bo v prvi vrsti zagovarjal verske interese. Prav! Tako delovanje je pošteno in debro ter tudi potrebno. Ali ni pa tudi naše delovanje pošteno, dobro in potrebno, ko imamo v prvi vrsti pred očmi politični, narodni in gospodarski blagor našega naroda? In tako delovanje postavili smo si mi za svojo načelo, katero se prizadevamo veste izvrsjevati. Pri takem delovanju pa imamo vselej pred očmi tudi vero, da nikoli ne storimo kaj takega, kar bi je bilo v škodo, a očiten boj za verske koristi ni naša naloga, za to so poklicani drugi, v to so ustanovljeni drugi listi in letos tudi „Primorski list“. Prav je takov, razdeljujmo si delo, eni v prvi vrsti za verske, drugi za narodne koristi, a delujmo vselej v sporednu, ker nikakor ni treba, da si zaradi tega le za las nasprotujemo, nko imamo vsak svojo posebno nalogo. Guten trenut marschieren, vereint schlagen! Kdor zahteva tudi od nas, da se bomo v prvi vrsti bojivali za verske interese, zahteva nekaj novega, kar ni naša naloga, za kar nismo stopili v javno življenje.

„Slovenec“ je prinesel še drugih člankov proti nam. Skazali bi dotičnim pisarjem preveč časti, ko bi se spustili z njimi v polemiko. Škoda časa in prostora!

Zahvala. — Kakor laško leto, razdelilo se je tudi letos tukajšnje šolski mladeži za novo leto obilo darov in sicer: 18 jopičev, 22 parov hlač, 1 klobuk, 10 deklinskih oblik, 5 jopic, 10 predpasnikov, 14 žepnih rut in 9 parov nogavic; vrhu tega dobil je vsak otrok hlebek kruha. Bil je pač vesel „Silvestrov“ večer za vseh 46 tukajšnjo slovensko solo obiskovalih otrok! Razum tega dobili so vsi otroci početkom šolskega leta knjige in dobivajo mej. letom vse potrebušine zaston! Da je to za tukajšnje uboge in revne starše velika in izdatna potpora, ve posebno dobro oni, ki mej njimi živi ter pozna njihove žalostne razmere.

Se ve, da je to tudi na prospek in korist šoli in za napredok učencev. Zato steje si podpisani v prijetno dolžnost, najtopleje zahvaliti vse one prijatelje in blage podpiratelje tukajšnje šol. mladeži, ki so jih naklonili kak dar.

Ker so bila njihova imena že priobčena v „N. S.“, omenjam le še gosp. Urbančiča, ki je podaril 14 žepnih rut in gospodinčno vrtnarico Bunjevo, ki je darovala za deklice 9 parov nogavic. Posebej pa še izrekam srčno zahvalo v imenu svojih učencev in učenk rodoljubnega gosp. I. I. in gospodinčni Bunc, ki ste vso gori omenjeno obliko sešile.

V Ločniku, 1. jan. 1893.

D. Cenčič, učitelj.

Naučni listek v
Bogovici pri Oslinou
je sveli oči prej Let XIII. priznat, kot ritvene. Natačneje se izvē v cenniku, k... na zahteva mje poslje brezplačno in franko.
Naučni listek v
Bogovici pri Oslinou
je sveli oči prej Let XIII. priznat, kot ritvene. Natačneje se izvē v cenniku, k... na zahteva mje poslje brezplačno in franko.
Amalija Rijavec unukinja.
Josip Faganec bivši dež. posl. soprog.
V Oslinu, 4. jan. 1893.

Jos. Kravagna

veletržec z vinom in žganjinami v

Ptuju (Pettau) na Štajerskem

prodaja

pravi slivovec iz l. 1892. po 42 gl. hektl.

staršega, " 53

pravi tropinovec iz l. 1892. " 38

staršega, " 41

pravi brinjevec po 58 "

vino (lastni pridelek) po 18 "

Dalje imá bogato zalogu vina na izbiro, cenejše in dražje, pa tudi buteljke raznih vrst.

Najboljše sredstvo za

ŽELODEC,

katero želodec in opravila prehavnih delov života krepa in tudi odprt život pospešuje, jo

tinkura za želodec,

katero pripravlja

Gabrijel PICCOLI,

lekar „pri angelju“

v Ljubljani na dunajski

cesti,

Cena 1 stekl. 15 noveov.

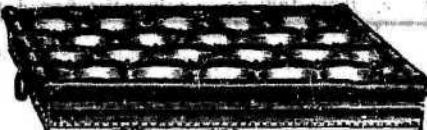
Izdolovati razpoložljivo to tinkuro v zalogih pa 12 steklenic in ved. Zabojšek z 12 stekl. stane gld. 126; a 24 gld. 260; s 36 gld. 384; s 48 gld. 426; 55 stekl. tehta 5 kg. s vodljivo težo in velja gld. 526; 110 stekl. gld. 10-30. Poštnino plača vodja naročnik. Dobiva se v vseh lekar

Restavracija pri Katerinu

na Goričku v Gorici

Podpisane počasnice se naznamit svoj čestitom gostom, da je zopet prevzel gor imenovan restavracio, in zagotavlja, da bo, kakor vselej, takó tudi zanaprej vestno skrbel za dobro in zdravo pijačo, večno sveže pivo in pristna vina, kakor tudi za okusna jedila. Priporočevanje se biježi se z odličnim spoštovanjem udani.

Pavel Gissmann.

11 goldinarjev franko do vsake železniške postaje na Goriškem poslan, ako se naročnik sklicne na ta časnik, stane pri meni en modroc na pereših (Federmatratre). Ti modroci so solidno iz najboljše tvarine narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega bakrenega drata, so s finim afrikom tapecirani in močnim platnenim cvilhom preoblečeni ter pri najtežji rabi do 15 - 20 let nobenih poprav ne zahteva. Pri naročilih z deželi naznani naj se vselej natančna mera postope je v notranji luči. — Ako se torej dobi za 11 gld. dober, franko doposlan, tapeciran modroc na pereših, je pač neumestno kupovati malovredne namestke, kakor žičnice, slamnice itd., kateri pravemu namenu, imeti dobro posteljo ne vstrejajo.

ANTON OBREZA,

tapecirar v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Ta domača, edina naredna tyrdka te stroke na Slovenskem boli slav, občinstvu najbolje priporočena za nakupovanje **žimnic, salonskih garnitur, divanov, stolov, prepreg, zagrinalj** in vsega v tapetniški obrti spadajočega dela. — Ceniki s podobami zaston in franko. — Hitra in poštena postrežba, nizke cene posebno pri baličih in obširnih naročilih.

otročki vozički
jako elegantni, fini, in močni dohajajo se pri meni skozi leto in dan in sicer v vseh bayvah, kakor ručec, medro, sivo in olivno po gld. 5.50 6-, 7-, 8-, 9- 10- in višje po vsaki ceni do 25 gld.
Pri meni je najcenejši kraj za kupovanje trojih vozičkov.

Prave in edine kapljice sv. Antona Padovanskega

To priprosto in naravno zatrivalo je prava dobrodejna ponos in ni treba mnogih besed, da se dokazuje njihova moč. — Če se le rabijo nekoiko dne, olajšajo in pragočeno prav kralju mrjdrovratilz žetodne bolesti. Prav zvr-

stno vstrejajo zoper hemoroidje, proti boleznim na jetrih in na erantie, proti črevnemu bolezni in proti glistam, pri ženskih mesecnih nadležnostih, zoper beli tok, božast, zoper bitje srea ter čistijo pokvarjeno kri. One ne pregajajo same omnenjene bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznjijo.

Prodaja se v vseh glavnih lekarnijsih na svetu; za naročne in posiljanje po edino v lekarnici **Cristofoletti v Gorici**, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis, v Ljubljani v lekarni U. pl. Trnkčevs. G. Piccoli, in Ljublji, Grčelinu, pri Mariji pomagaju. — Postajajo v lekarni Bacarevich, v Ajdovščini v lekarni Sapla, v Vipavi v lekarni Guglielmi, v Beljaku dr. Kampf.

I steklenica velja 30 kr.

NB. Poročati se je treba marsiknih bolzamov, katere sijajno označajo in priporočajo, ki pa kvarijo človeku le zdravje, ker dražijo želodec in žice, da nastanejo takško hudi in nevarni nasledki.

V novi katalogi vin

ANTONA BREZEL-a

Za mesnicani (Morelli) št. 12 prodaja se vino I. vrste, teran iz Vižnanja po 17 kr. liter, toda ne spod 56 litrov.

Obračuti se treba do Antonia Brezela na Tržaški cesti št. 11 ali pa v gostilno Al Sole za mesnicami.

Ono vino se prodaja na drobno po 28 kr. v gostilni Al Sole.

Ustanovil I. 1767 Johann Jakob Samassa.

ALBERT SAMASSA c. in kr. dvorni zvonar v Ljubljani

Harmonični in melodični glasovi z izbornim pripravo za zvonjenje. Zvonove do 40 centrov more zvoniti en sam mož. Čista kovina s srebrobelo bliščobo. Močan čist glas. — Garancija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega brona: svečniki, lustri, svetilke, oltarni križi, kánonske tablice, lonci za evetlice itd., dalje gasilnice, pumpe, ograje pri studencih, ventilji, itd.

Občine in požarne straže dobèe naročila tudi na obroke.

Ceniki brezplačno!

Štiri častne diplome. 21 svetinj.

Prepotrebna za

Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

z okusom **prave kave**. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljivo uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati še veliko **okusnejša** in pri tem **zdravejša** ter **redilniša** kava. — **Nepresegljivo** kot primes k pravi kavi. **Jako priporočljivo** za ženske, otroke in bolnike. **Ponarejanj** treba se je skrbno **ogibati**. — $\frac{1}{2}$ kilo po 25 kr. Do-

Edino pravo v **belih** paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvena znamka.

Prodaja papirja, knjigarna, zalogu muzikalij in lepih umetnosti

SPIRIDIJON SKERT

Semeniška ulica 12

v Gorici

Travnik 14

Ob novem letu, ko večina trgovske uprave, javne ali zasebne, navadno obnavlja

računske knjige,

knjige za beležke, kopiranje pisem itd., usojam si slavnemu občinstvu priporočati s:oj zavod za črtanje in rezanje knjig in registrov, v katerem imam najnovješte stroje in iskušene delavce, takó da morem zagotoviti največjo natančnost in točnost vsakega dela.

Pri tej priliki priporočam svojo zalogu pisarniških potreščin na debelo in na drobno, kakor tudi bogato oskrbljeno zalogu papirja po takó nizkih cenah, da se ne bojim tekmovanja.

Sprejemam dalje naročila na tiskovine kakoršekoli vrste, kakor n. pr. račune, papir za dopisovanje z zavitki, ceniki, posetnice (vizitnice) itd. itd.

Slavno občinstvo vabim, da se prepriča o solidnosti moje trgovine.

S spoštovanjem
SPIRIDIJON SKERT.

NAJVEČJA IN NAJBOLJŠA ZALOCA

Nagrobnih vencev in trakov za vence.

Nadalje umetne evetlice, vence za neveste, rože za cerkve, paramente, vence iz kovine in porcelana, palme, cvetke za nove maše in poroke, rakve, mrtvaške oblike, pigrinjala in blazinice, venčne tančice, čevlje, nogavice, papir in druge reči za obleganje rakev, zlate i srebrne šrke, voščene sveče itd. itd.

Naročila od drugod se točno in vestno izvršujejo in sicer po poštnem povzetiji.

Vse po najnižih cenah priporoča

K. RIESSNER & SÍN
v numski ulici št. 10. v GORICI.

Čebelno-vosčene sveče!

J. KOPAČ

Solkanska cesta št. 9. v GORICI

Sveče iz pravega čebelnega voska izdelujem in prodajam po 2 gld. 45 kr. kilo.

Za pristnost sveč pod mojo postavno protokolovano znamko, zagotavljam popolno junstvo. Kdo drugače dokaže, dobèe vsako odvrzeto naročilo brezplačno in po vrhu še 100 gld. nagrade.

Priporočam se večer duhovščini in č. cerkvenim oskrbništviom.

Čebelno-vosčene sveče!

PH. MAYFARTH & COMP.

Torarne Poljedelskih strojev

Dunaj II., Taborstrasse N. 76.

Ustanovljeno 1872. Odlikovane s prvimi cenami na vseh večjih razstavah. 600 delavcev.

Izdelujejo najboljše:

oralia

1=, 2=, 3= in 4 križna.

Brave in valjarje

za njive in travnike.

Stiskalnice

za vse namene, za vino in sadje.

Susilnike

za sadje in zelenjavo in druge namene.

Samostojno delujoče patentovane

skropilke za trte in rastline.

Katalogi brezplačno. — Zastopniki se iščajo.

Obrni pralni stroji.

patent. čistilnice za žito, robljalice.

vsako hišo

je

Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

Podpisatelj in odgovorni urednik And. Gabršček. — Tiska A. M. Obizzi v Gorici.